

Hyet kősz a MOSZFILM-
város 1960-ban, a most folyó
rekonstrukciós munkálatok
befejezésekor

Európa legnagyobb filmvárosa: a MOSZFILM-stúdió

A MOSZFILM-stúdió története szorosán egybefonódik a szovjet filmipar fejlődésének történetével. 1917 novembere előtt az orosz filmipar Moszkvára korlátozódott, ahol nyolc nagy és tíz kisebb filmvállalat műtermében folytak felvételek. A fiatal szovjet állam 1919-ben Lenin javaslatára tízmillió rubeles rendkívüli hitelt szavazott meg a filmipar támogatására. A nemzetközi politikai élet vezetői, a sikertelen intervenció után, a teljes gazdasági blokádot kényszerítették a szovjet államra, így a filmeseknek minden elektromos berendezésüket, felvevőgépeiket és a felvételekhez szükséges nyersanyagot maguknak kellett előállítaniuk és kikísérletezniük. 1924-ben elkészítették a világ első elektromechanikus szerkezetű filmfelvevő kameráját, a »Majevká«-t, amelynek optikáit is szovjet gyárak állították elő. A régi filmstúdiókat is korszerűsítették, de ezek még így sem fe-

leltek meg a követelményeknek a filmgyártás mennyiségi növekedéséhez mérten. 1925-ben 51 filmet készítettek a szovjet filmstúdiókban, 1929-ben már majdnem 100-at, úgyhogy 1928 szeptemberében megnyitják az új központi filmstúdiót, amely később a MOSZFILM-stúdió nevet kapta. Ez a stúdió tökéletes belső berendezésével a kor legkorszerűbb műteremvárosává vált. Hét műtermében mindenféle felvételt meg lehetett oldani, elektromos berendezése pedig 1000 kilowatt terhelést bírt el. A világon itt alkalmazták először alumíniumállványos 2500 mm átmérőjű óriás fényezőkat. Az új filmgyárat néhány év alatt valóságos kombináltá fejlesztették. Itt hívták elő és itt másolták a filmszalagokat és 1933-tól a kisfilm-másolás is itt történt. 1929 nyaratól kezdve rendszeres kísérletek folytak háromféle szovjet gyártmányú hangfelvevő berendezéssel, amellyel már 1930-ban

A »Borús reggel« (a »Golgotha«-trilógia harmadik részének felvétele az újonnan épült MOSZFILM-stúdiók előtt)

hangos filmhíradókat készítettek. Évek során a gyár valóságos várossá nőtt, és már 1935-ben másfélszer akkora volt, mint az Európa legnagyobb műtermének tartott neubabelsbergi UFA-filmstúdió. A szovjet filmtechnika megeremésének 15. évfordulójára, 1935-re elkészült a »Virágok karneválja« című első szovjet színesfilm. Majd érdekes kísérleteket folytattak a vándormaszk elnevezésű technikai eljárással, amelyet elsősorban szovjet filmekben alkalmaztak. 1933 óta csak hangosfilmek készülnek a MOSZFILM-stúdióban, amelyet egy hároméves terv keretében 1938 elejére tovább bővítettek, s ekkor a stúdióknak tíz filmműterme, két háttérvetítő-műterme, egy kombinált film- és trükkműhelye, valamint egy feliratozó műterme lett. A gyár saját, több mint tízezer kilowattos elektromos erőművet kapott. Ivanov professzor vezetése alatt 1939-ben megkezdődtek a sztereofilm-kísérletek és 1941-ben megnyílt Moszkvában a világ első állandó jellegű plasztikus filmszínháza.

A második világháború rendkívüli feladatokat rótt a filmstúdióra. A németektől veszélyeztetett területekről Moszkvába és Leningrádba evakuálnak a filmstúdiók és a gyárban felfokozott haditermelés kezdődik. Évente 200, részben játék, részben katonai oktatófilmet készítenek. A háború után az alapvető helyreállítási munkák elvégzésével lehetővé vált, hogy az ismeretterjesztő- és oktatásfilm intézet is kiköltözzön a MOSZFILM-stúdióba. 1947-ben a teljes technikai apparátust kicserélik és a legkorszerűbb »Moszkva« típusú felvevőgépekkel látják el a gyárat. Fokozatosan áttértek a színesfilmgyártásra is — az 50-es évek elején a

szovjet filmek 40 százaléka színes anyagra készült.

A rohamosan fejlődő filmtechnika azonban újabb korszerősítéseket tett szükségesszerűvé. Ezért 1957-ben hozták kezdetbe a MOSZFILM-stúdió újabb nagyarányú bővítéséhez, amelyet 1960-ra fejeznek be, és akkorra Moszkvában áll majd Európa legkorszerűbb filmvárosa. A nagyszabású terv keretében három, új, hatalmas, egyenként 120 000 köbméteres stúdiókomplexumot építenek, amelyek mindegyike egy nagyobb, vagy három-három kisebb műteremre bontható. Elkészítik Európa legnagyobb filmlaboratóriumát, új dekorációs, asztalos, szabó és egyéb műhelyeket építenek és berendezkednek a 70 mm széles filmszalagokra történő felvételekre. A normálfilmgyártásban is áttérnek a magnetikus hangrögzítésre, ami a hangminőséget jelentősen emeli, az előállítási költségeket olcsóbbítja. A szélesvásznú filmeket kizárólag többcsatornás, plasztikus hangfelvétellel készítik, ami nemzetközi viszonylatban is egyedülálló. Természetesen új raktárakat és egyéb részlegeket is létrehoznak, ami nélkül a korszerű filmgyártás elképzelhetetlen. A gyár erőműtelepét százezer kilowattosra bővítik — ez már egy kisebb város áramszükségletét is el tudná látni.

Az újjáépített MOSZFILM-stúdió, 1960-ban évente 100—120 film előállítására lesz képes, és ezáltal lehetővé válik a szovjet hétéves terv filmipar számára kiszabott feladatának teljesítése és a többi újjáépített, vagy újonnan épített filmstúdiókkal együtt, így, 1965-ben évente már 280—320 szovjet játékfilm hagyhatja el a filmgyárakat. És ezek egyharmada majd a MOSZFILM-városban készül...
FENYVES GYÖRGY

A most felépült két óriás, 120 000 köbméteres filmstúdió homlokzata. Mindegyik három-három kisebb stúdióra oszlik. Még ebben az évben elkészül a harmadik ilyen stúdió is